

Ιατροδικαστική του Στόματος

Αναστασία Μητσέα

Επίκουρη Καθηγήτρια

Υπεύθυνη Μονάδας Ιατροδικαστικής του Στόματος

*Διαγνωστική και Ακτινολογία του Στόματος
Οδοντιατρική Σχολή Πανεπιστημίου Αθηνών*

Τί είναι η Ιατροδικαστική του στόματος;

Ο κλάδος εκείνος της οδοντιατρικής επιστήμης που ασχολείται με την συλλογή, μελέτη και ανάλυση των οδοντογεννηθικών πειστηρίων για την επίλυση υποθέσεων ιατροδικαστικού ενδιαφέροντος

Εφαρμογές Ιατροδικαστικής του στόματος

- Ταυτοποίηση άγνωστης ταυτότητας πτωμάτων ή πτωματικών υπολειμμάτων
- Αναγνώριση θυμάτων μαζικών καταστροφών
- Εντοπισμός θυμάτων ενδοοικογενειακής βίας.
- Εκτίμηση ηλικίας ζώντων ατόμων
- Μελέτη αποτυπωμάτων δήξεως, γενετικού υλικού.
- Περιπτώσεις κακής άσκησης της οδοντιατρικής επιστήμης

Οδοντογναθικά πειστήρια

αποτελούν υλικό ταυτοποίησης μαζί με

την ανάλυση γενετικού υλικού DNA
και τα δακτυλικά αποτυπώματα

λόγω της εξαιρετικά
εξατομικευμένης εικόνας τους

Ιατροδικαστική του Στόματος

Η αρχή στην οποία στηρίζεται είναι
ότι οι οδοντικοί ιστοί είναι ανθεκτικοί
φύση και θέση ακόμη και σε ακραίες συνθήκες

Ιατροδικαστική του Στόματος

η αδαμαντίνη των δοντιών είναι ανθεκτική
ακόμη και σε θερμοκρασίες > από 1800° Fahrenheit

Ιατροδικαστική του Στόματος

όσο μεγαλύτερη είναι η καταστροφή των μαλακών ιστών
τόσο μεγαλύτερη είναι και
η συμβολή των οδοντογναθικών πειστηρίων
(της Ιατροδικαστικής του Στόματος)
στην ταυτοποίηση ενός πτώματος

Ιατροδικαστική του Στόματος

Τα στοιχεία από το στοματογναθικό σύστημα μπορεί να είναι τα μοναδικά στοιχεία στα οποία είναι δυνατόν να στηριχθεί η ταυτοποίηση αλλά μπορεί να ενισχύσουν τα στοιχεία και από άλλες μεθόδους ταυτοποίησης

Τα δόντια

περιέχουν
κρυπτογραφημένες
εξατομικευμένες πληροφορίες
από το Οδοντιατρικό και
Ιατρικό Ιστορικό κάθε ατόμου

οδοντογναθικά πειστήρια

η πιθανότητα δύο άτομα
του ίδιου φύλου και της ίδιας ηλικίας
να έχουν τα ίδια ακριβώς στοματογναθικά
χαρακτηριστικά είναι περίπου 1:2.000.000.000

Στοματογναθικά χαρακτηριστικά

- Γενετικά καθορισμένα
- Επίκτητα

όσο πιο σπάνια και μοναδικά
τα στοματογναθικά χαρακτηριστικά ενός ατόμου
τόσο πιο εύκολη είναι η αναγνώρισή του

οδοντογναθικά χαρακτηριστικά γενετικά καθορισμένα

η μορφολογία των δοντιών

η μορφολογία της ρίζας, της μύλης,
του πολφικού θαλάμου

η χροιά των δοντιών

η θέση των δοντιών στον οδοντικό φραγμό

απόκλιση, στροφή, έκτοπα δόντια

το εύρος και το σχήμα των γνάθων

οδοντογναθικά χαρακτηριστικά γενετικά καθορισμένα

η μορφολογία των οστών των γνάθων

εντυπώματα ,οστικές προπέτειες,
συγγενείς ανωμαλίες

οι πτυχές της μαλθακής υπερώας

οι ρυτιδώσεις του ερυθρού κρασπέδου των χειλέων

οδοντογναθικά χαρακτηριστικά επίκτητα

απώλεια οδοντικής ουσίας:

τερηδόνα, αποτριβή, κάταγμα

αλλοιώσεις των περιοδοντικών ιστών:

εναπόθεση τρυγίας, φλεγμονώδεις εξεργασίες

παθολογικές αλλοιώσεις των οστών των γνάθων:

περιακρορριζικές βλάβες, κατάγματα,
τοποθέτηση μέσων οστεοσύνθεσης,
μεταβολικές νόσοι των οστών

οδοντογναθικά χαρακτηριστικά επίκτητα

οδοντιατρικές αποκαταστάσεις

ενδοδοντικές θεραπείες, ενδορριζικοί άξονες,
προσθετικές αποκαταστάσεις κινητές ή/και ακίνητες,
οδοντικά εμφυτεύματα

εξαγωγές δοντιών, εμφράξεις

θέση των δοντιών μετά από ορθοδοντική θεραπεία

εξαγωγές δοντιών που προκαλούν κλίσεις

ή/και υπερέκφυση των δοντιών

μετανάστευση λόγω νόσων του περιοδοντίου

Μερικά επίκτητα χαρακτηριστικά
είναι τόσο σπάνια και ιδιαίτερα
που από μόνα τους
μπορούν να αποτελέσουν ισχυρά στοιχεία
για την ταυτοποίηση ενός ατόμου

Σύστημα επισήμανσης των οδοντοστοιχιών

Η χάραξη αριθμού μητρώου στο υλικό της οδοντοστοιχίας εφαρμόζεται στους άνδρες που υπηρετούν στις Αεροπορικές Δυνάμεις των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής

σύστημα επισήμανσης των οδοντοστοιχιών

ολικών ή μερικών
κατά την κατασκευή τους
με κωδικό αριθμό
από τον οποίο είναι δυνατή
η αναγνώριση του κατόχου της

Σύστημα επισήμανσης με πλακέτα

πλακέτα μικρών διαστάσεων
τοποθετείται σε μια μικρή κοιλότητα
σε ένα από τα οπίσθια δόντια
και καλύπτεται με σύνθετη ρητίνη

στην πλακέτα αναγράφεται ένας κωδικός αριθμός
ο οποίος είναι αποθηκευμένος
σε μια βάση δεδομένων
και αντιστοιχεί στα στοιχεία ταυτότητας

Γνωμάτευση

Ταυτοποίηση στοματογναθικών στοιχείων

1. Ο προσδιορισμός της ταυτότητας είναι εφικτός
2. Ο προσδιορισμός της ταυτότητας είναι πιθανός
3. Οι πληροφορίες είναι ανεπαρκείς για να βγει ασφαλές συμπέρασμα
4. Αποκλεισμός της πιθανότητας

(American Board of Forensic Odontology)

**Πόσα στοιχεία
απαιτούνται για να γίνει ταυτοποίηση;**

**Πολλές φορές και ένα μόνο δόντι
είναι δυνατόν να "κρύβει" τόσο σημαντικές πληροφορίες
ώστε από μόνο του να εξασφαλίζει την δυνατότητα
ταυτοποίησης ζώντος ή πτώματος**

Ταυτοποίηση

με ανακατασκευή
των χαρακτηριστικών του προσώπου

face reconstruction

Μέθοδος ταυτοποίησης
που στηρίζεται σε τεχνητή ανακατασκευή του προσώπου
προκειμένου να επιτευχθεί
η καλύτερη προσέγγιση της όψης του προσώπου

Υπάρχει συσχέτιση
μεταξύ της μορφολογίας των μαλακών ιστών
και της ανατομίας των υποκειμένων οστών

Διασφάλιση ποιότητας

Όλες οι δραστηριότητες να διεξάγονται με βάση διεθνώς αναγνωρισμένα και αποδεκτά πρωτόκολλα εργασίας

Μεθοδολογία

οδοντιατροδικαστικής εξέτασης

**Εντολή για διενέργεια
οδοντιατροδικαστικής εξέτασης**

Πρωτόκολλο εξέτασης οδοντογναθικών πειστηρίων

Ο οδοντίατρος σπανιότατα καλείται στο χώρο της αυτοψίας

Εξετάζει τα ευρήματα στο νεκροτομείο

Πρωτόκολλο εξέτασης οδοντογναθικών πειστηρίων

Ανεξάρτητα από την κατάσταση του πτώματος
το πρώτο και βασικό μέλημα
είναι η συγκέντρωση όλων των πειστηρίων

Η περισυλλογή και ο τρόπος που θα διατηρηθούν τα οδοντογναθικά πειστήρια πιθανόν να είναι καθοριστικής σημασίας για την έκβαση της υπόθεσης

η πρόσβαση στο στοματογναθικό σύστημα
δεν είναι πάντα εύκολη

οι μαλακοί ιστοί πιθανόν να έχουν χάσει την ελαστικότητά τους
λόγω πτωματικής ακαμψίας ή απανθράκωσης

παρασκευάζεται η περιοχή αν είναι απαραίτητο
προκειμένου να είναι ευκολότερη η πρόσβαση στο στοματογναθικό σύστημα

Λεπτομερής καταγραφή και περιγραφή των οδοντογναθικών πειστηριών

Ειδικά έντυπα και υπολογιστικά προγράμματα
από την Διεθνή Αστυνομία (Interpool)
έτσι ώστε να είναι δυνατή η καταγραφή
και διακίνηση των πληροφοριών
που αφορούν στα οδοντογναθικά πειστήρια
με αξιοπιστία και ακρίβεια διεθνώς

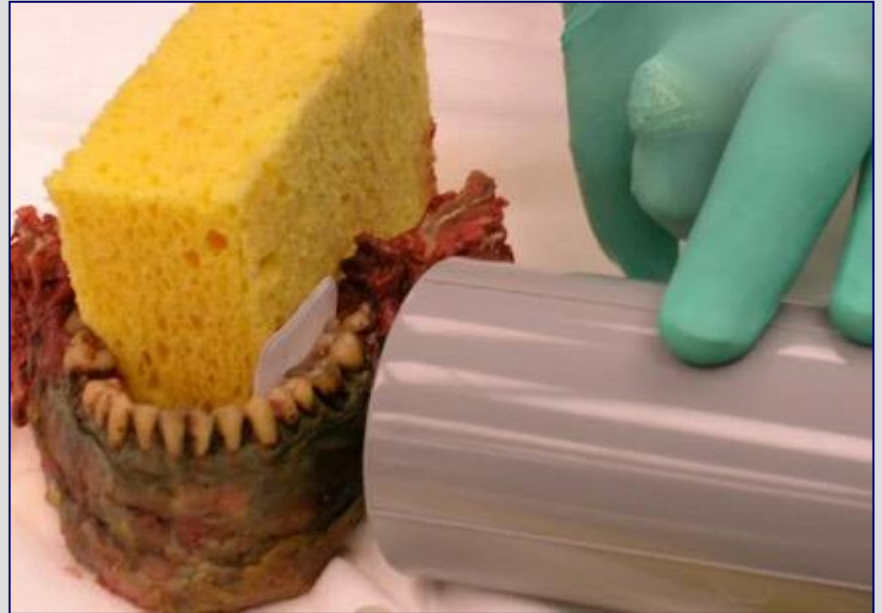
Επεξεργασία των στοιχείων που έχουν καταγραφεί για να γίνει εκτίμηση:

- αν τα πτωματικά υπολείματα που εξετάστηκαν ανήκαν σε ζώο ή άνθρωπο
- του φύλου
- της ηλικίας

ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στην αξιολόγηση ιδιαίτερων χαρακτηριστικών αν αυτά υπάρχουν

Λήψη ακτινογραφημάτων όπου αυτό είναι εφικτό

**Η λήψη μεταθανάτιων ακτινογραφημάτων
είναι μια ιδιόμορφη διαδικασία**



**Τεχνικές παράμετροι
που πρέπει να λαμβάνονται υπ' όψιν
κατά την λήψη των μεταθανάτιων ακτινογραφημάτων**

Ακόμη κι αν δεν είναι διαθέσιμα
προθανάτια ακτινογραφήματα,
θα πρέπει να λαμβάνονται
μεταθανάτια ακτινογραφήματα

Μεταθανάτια ακτινογραφήματα

Αποδεικτικά στοιχεία
που μπορούν να χρησιμοποιηθούν στο δικαστήριο

Αντικειμενική αξιολόγηση
γιατί η μελέτη τους ξεπερνά το εμπόδιο
των διαφορετικών συστημάτων κωδικοποίησης των δοντιών
που χρησιμοποιείται σε κάθε χώρα

Αναζήτηση προθανάτιων οδοντιατρικών στοιχείων

Οδοντιατρικά αρχεία

Οι περιπτώσεις στις οποίες δεν γίνεται ταυτοποίηση δυνατόν να οφείλονται

- στα κακής ποιότητας οδοντιατρικά αρχεία που διατηρούν οι οδοντίατροι
- ή στη μη τήρηση καθόλου αρχείων οπότε είναι αδύνατον οι αρχές να εντοπίσουν τα οδοντιατρικά ιστορικά

Μετά το τέλος της αντικειμενικής εξέτασης
των οδοντογναθικών πειστηρίων
θα πρέπει να γίνει

σύνταξη της οδοντιατροδικαστικής έκθεσης

Κακή άσκηση της οδοντιατρικής

Οι νόμοι είναι πολύ συγκεκριμένοι
και ορίζουν τι είναι σωστό και τι λάθος

Οι κώδικες ηθικής είναι λιγότερο συγκεκριμένοι
και επιδέχονται πιο ευρεία ερμηνεία

Οι **νόμοι** ορίζουν τη **βασική** συμπεριφορά
Η **ηθική** ορίζει την **ιδανική** συμπεριφορά

Η σημασία της τήρησης καλού ιστορικού

- Η τήρηση λεπτομερούς και ενημερωμένου ιστορικού του ασθενούς μπορεί να είναι καθοριστική σε περιπτώσεις που ο ασθενής θα κινηθεί νομικά εναντίον του ασθενούς

Εκτίμηση της ηλικίας σε ζώντες

- Υπάρχουν άτομα που δεν έχουν νόμιμα έγγραφα που να πιστοποιούν την ηλικία τους
- Υπάρχουν άτομα που εσκεμμένα αποκρύπτουν την πραγματική τους ηλικία
- Μετά την ανάπτυξη των δευτερευόντων χαρακτήρων του φύλου μόνο τα χαρακτηριστικά των οδοντικών ιστών μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την εκτίμηση της ηλικίας

Εντοπισμός θυμάτων ενδοοικογενειακής βίας

- Οι επαγγελματίες υγείας πρέπει να είναι ευαισθητοποιημένοι για την αναγνώριση θυμάτων ενδοοικογενειακής βίας
- Τραύματα που δεν μπορούν να αιτιολογηθεί με ακρίβεια και σαφήνεια πως προκλήθηκαν αποτελούν ενδείξεις ενδοοικογενειακής βίας